

03 / 2015

MALUŽIŇSKÉ NOVINKY

www.obecmaluzina.sk

JUNIÁLES

Obec Malužiná si pre svojich občanov tak, ako po minulé roky, pripravila kultúrnu akciu s názvom Juniáles.

Podujatie znamená pre mnohých začiatok letnej sezóny. Tradične sme začínali detskými súťažami, ktoré boli rozdelené podľa veku detí. Pre najmenších drobčiek boli pripravené menej náročné súťaže, ktoré boli pod taktovkou kultúrnej komisie. Deti si vyskúšali skákanie na nafukovacej lopte, prešli po lavičke s vajíčkom na lyžici, plazili sa v tuneli a nakoniec si ich rodičia odviezli na fúriku do cieľa. Medzitým museli uhádnuť na obrázku zvieratká. Pri organizovaní a príprave disciplín pre staršie deti nám veľmi pomohla miestna mládež. Spoločne sme vymysleli kopec súťaží a vďaka ich ochote a chuti priložiť

ruku k dielu, sa nám podarilo vytvoriť atraktívny program. Za každú zvládnutú prekážku získali deti sladkú odmenu. Začínalo sa Spartanským behom, ktorý pozostával z viacerých prekážok, ako napríklad lezenie popod sieť, preskakovanie pneumatík, preskok cez capy a na konci deti čakali drevené chodúle. Na ďalšom stanovišti s názvom „U múdrej sovy“ si preverili svoje vedomosti o slovenských hradoch. „A je to“ bolo v poradí tretie stanovište a tu si deťúrence skúšali svoje zručnosti v zabíjaní klincov. Poslednou záverečnou skúškou bola „Presná muška“, kde sa vyšantili v triafaní basketbalovej lopty do koša. Za zvládnutie všetkých úloh boli deti odmenené originálnym diplomom.

JUNIÁLES

Pre tých odvážnejších program ďalej pokračoval v podobe strelby zo vzduchovky. Bolo to veľké lákadlo nielen pre deti, ale aj pre dospelých. Každý si aspoň raz chcel vystreliť a skúsiť si, že trafiť nejaký cieľ nie je až také ľahké. Počas celého dňa sa ľudia mohli občerstviť v bufete a okúsiť miestny guláš šéfkuchára.

Za pomoci miestnych hasičov a hasičského zboru z Liptovského Hrádku sme videli pravú ukážku hasičského zásahu. Spomedzi detí bol vybraný dobrovoľník, ktorý sa na chvíľku stal hercom a zahral úlohu obete pri dopravnej nehode. Hasiči veľmi rýchlo dokázali doslova rozobrať auto na kúsočky a predviedli ich plné nasadenie pri zachraňovaní ľudského života. Na záver podpálili auto a ukázali, ako vedľa skrotiť oheň. Na každej detskej tvári bolo v tom momente vidieť nadšenie a radosť.

Po ukážke hasičského zásahu sa deti vyšantili v penie.

Večerný program tvorila tombola, ktorá bola veľkým lákadlom. Obec pozháňala v skutku atraktívne ceny. Ľudia sa tešili z výhier typu rôznych pobytov, darčkových košov, čistiacich prostriedkov, poličiek, spotrebičov do domácností ako napríklad Soda streamu, hriankovača, osobnej váhy, Dolce Gusto kávovaru a veľa iných. Sponzormi boli: Rado Petrulák Malužiná, Drevona Malužiná, Oknerok Malužiná, Penzión Radovica Malužiná, Potraviny u Kamaráta Malužiná, Eurovia- Kameňolomy, s.r.o. Žilina, Elektronik Bobák Bratislava, Klenoty P.Zátroch Liptovský Hrádok, Kovmax Liptovský Hrádok, K-FOREST Liptovský Mikuláš, Mesto Liptovský Hrádok, Obec Východná, Obec Pavlova Ves, Obec Liptovská Porúbka, Obec Veterná Poruba, Obec Liptovský Trnovec, Motorest Čertovica, Penzión Krošlák Malužiná, Stavebniny OROL Liptovský Mikuláš, Jaskyniari Liptovský Mikuláš, EXI SPORT Liptovský Mikuláš, PROENERGY, s.r.o. Liptovský Mikuláš, Financon, s.r.o. Liptovský Mikuláš, Elektronik Liptovský Hrádok, KRT

Liptovský Mikuláš, Saigon Market Liptovský Hrádok, Klaudia Medlová- reprezentantka Slovenska, COOP Jednota SD Liptovský Mikuláš, Pečivárne Liptovská Porúbka, Obec Smrečany, Obec Závažná Poruba, Slovenská drevárska spoločnosť Kráľova Lehota, Hotel Barbora Vyšná Boca, Zdenka Kubányiová Liptovský Hrádok, AUTO-KAMO Miroslav Trvalec Malužiná, Štázka Šušelová Malužiná, Lekárňu Slniečko Liptovský Hrádok, rodina Divoková Malužiná , Obec Malužiná - spolu 39 sponzorov. Ďakujeme.

Po tombole nasledovala voľná zábava, ktorá trvala do neskorých nočných hodín. Juniáles sa neodmysliteľne spája s pálením Jánskeho ohňa, ktorý tomuto podujatiu dotvára tú správnu atmosféru. Postupne sa pre našu obec stáva tradičným podujatím a je vo veľkej obľube nielen medzi miestnymi obyvateľmi, ale aj medzi ostatnými obyvateľmi okolitých obcí. Starosta obce ďakuje všetkým organizátorom a aktérom podujatia za ich pomoc a kreativitu. Tiež ďakuje všetkým , ktorí postavili jánsku vatru.

Kristína Lukášová

VEĽKÝ BOK. FEŠÁK, KTORÉHO NEMOŽNO NEVIDIEŤ

Prečo „bok“? Lebo vybieha bokom z hlavného hrebeňa Nízkych Tatier na sever. Svojou polohou tak uzatvára Malužinskú dolinu. A prečo „veľký“? Lebo je naozaj veľký, čo z našej strany až tak nevidno, ale rovina za vrcholom vyzerá ako letisko v dĺžke 2 km. Veľký bok je výnimočný nie len svojou rozlohou, ale aj úžasným kruhovým výhľadom: od priehrady Liptovská Mara cez Západné Tatry, Vysoké Tatry, Kráľovu hoľu, Ďumbier. Priehrada Neznáma je ako na dosah ruky a naša dedina - učupená medzi horami... A tretia vec, ktorá ma teraz očarila – trávnatý koberec posiaty bielymi kvetmi a kvitnúcim machom. K zhladnutiu tejto krásy je však nutný vhodný čas a požehnané počasie.

A k tomu všetkému na mňa zavanula história, život ľudí, ktorí tu žili pred dvesto rokmi v baníckej osade na upätí Veľkého boku. Videli sme svahy, v ktorých boli kedysi roztrúsené štôlne a bane, kde sa dolovala železná ruda. Stará dedina, ako jej hovoríme, sa volala Široká (Podširoká). V roku

1807 mala 106 obyvateľov, ktorí bývali so svojimi rodinami v troch veľkých domoch! Boli to hlavne baníci, ale aj tesári, drevorubači, mlynár, kováč, uhliar. Dokonca mali aj školu. Sobáše, krsty, pohreby sa konali v Malužinej. Istý uhliar zo Širokej sa volal Ján Gölldrich. Presne ako môj prastarý otec. Čo keď to bol môj pra-prastarý otec? Veď to nie je ani tak dávno a predsa, ako sa život zmenil. Škoda, že o tom ich živote vieme tak málo.

A keď som už pri histórii, načriem trochu ďalej do dejín. Viete ako sa volal Veľký bok od čias Svätopluka? Ipolť veľký. Čierny Váh sa volal Ipolť. Potok prameniacy pod Veľkým bokom – Ipolťica – dodnes. Tieto rovnaké pomenovania uviedli do života benediktíni – mníši pochádzajúci z nitrianskeho Zobora. Vraj mali na Čiernom Váhu kláštor a pri Michalove na kopci pustovňu. Kostol na Čiernom Váhu, ale aj hybský a iné pochádzajú vraj z tohto obdobia. Slovo Ipolť je odvodené od mena sv. Hypolit. Je to mučeník prvotnej cirkvi, ktorého si benediktíni z Nitry vybrali za svojho

patróna. Aj Kráľova hoľa mala odvodený názov z tohto mena: Polta, neskôr Polta-Golica (hoľa). Možno to pre vás už nie je novinka, ak máte doma knihu Malužiná od pána F. Bizuba. Som rada, že si dal tú námahu a tieto historické poznatky spísal veľmi jednoducho a zaujímavo.

Môžete sa v nej dozvedieť aj o turistickej chate, ktorá bola postavená na sedle pod Veľkým bokom v roku 1936. pre veľký turistický ruch bola rozšírená na 60 lôžkovú kapacitu. Jej prevádzka bola nepretržitá (leto-zima), ale krátka, trvala len osem rokov. Počas SNP bola nemeckou jednotkou vypálená. Toto turistické nadšenie pre Veľký Bok bolo však spojené aj s tragickými nehodami. Teraz na mieste chaty stojí poľovnícka chatka Štátnych lesov. V čase našej túry sa pri nej varil guláš.

Niektorí turisti hovoria o Veľkom boku ako o svojej „srdcovke“ – mieste, kde sa radi vracajú.

TURISTIKA

Túra na Veľký bok bola našou druhou spoločnou malužinskou túrou. Nadšení a veselí sme sa ráno 6. júna stretli pred lesnou správou a s plnými batohmi sme vyštartovali na autách do malužinskej doliny. S elánom a dobrou náladou sme vykračovali lesnou cestičkou a počúvali sme príjemný spev vtáčikov.

Zastavili sme sa aj v sedle pod Veľkým bokom - na mieste, kde kedysi stála turistická chata. Postavená bola v roku 1936, bola tu zriadená aj lyžiarska škola, no už počas SNP zhorela po tom, ako ju podpálili Nemci.

Počasie nám vyšlo, slnko nás prevádzalo celou cestou. Tá ubiehala veľmi rýchlo, vďaka druhej debata sme čoskoro dorazili do cieľa. Najvyšší bod Veľkého boku dosahuje 1727 m n.m. Výhľady nesklamali, boli nádherné. Rozsiahla náhorná plošina je posiatá mnohými druhmi kvetov. V minulosti, do prvej polovice 20.

storočia tu boli aj salaše s ovcami.

Po vychutnaní si okolitej prírody a doplnení energie sme sa pomaly vybrali naspäť. Počas zostupu nám bolo tiež veselo, veľa sme sa nasmiali. Jednému z účastníkov sa na vrchole páčilo až tak, že sa tam vrátil v ten deň ešte raz (pravdou je, že si tam zabudol doklady, no určite mu nevydalo opäť navštíviť toto krásne miesto). Dúfame, že táto túra nebola poslednou, a že nabudúce sa dokonca zídeme ešte vo väčšom počte.

ZO ŽIVOTA ĽUDÍ

V poradí už tret'om čísle našich Malužinských noviniek vám prinášame rozhovor s pánom Ferkom Malatínom. Pri rozhodovaní komu ďalšiemu venujeme v tejto rubrike priestor, nám pomohlo to, že sme sa od miestnych dozvedeli, že pán Malatín píše vlastný životopis, i to, ako sa počas celého života aktívne venoval miestnemu hasičskému zboru. Mala som možnosť prečítať si niekoľko stránok z jeho zápiskov a môžem povedať, že je to akási kronika, pretože dokonale zmapoval mnoho udalostí, ktoré sa v obci udiali.

Veľmi ma zaujalo to, ako sa spoznal so svojou manželkou. Ona Maďarka, ktorá nevie ani slovičko po slovensky, on Slovák, ktorý naopak nevie maďarsky, ale ako povedal, bola to láska na prvý pohľad a niečo ako jazyková bariéra nesmelo byť prekážkou. Pri otázke, ako s ňou komunikoval, mi vraví, že jednoducho. Spievali si. On ju učil slovenské pesničky, ona jeho zas naopak maďarské.

Pán Malatín nie je rodákom z Malužinej. Na Liptov sa s rodičmi presťahovali v roku 1949. Prišli sem za robotou. Najskôr bývali v Gašperíkovej vile v Michalove. „Bol tam veľký statok, o ktorý bolo potrebné sa starať. Tam som s rodičmi a mojimi súrodencami býval až do roku 1952, kedy sa zrušilo súkromné podnikanie. A aj preto boli rodičia nútení odísť, i keď majitelia ich nevyhadzovali, ba naopak, boli by aj radi, keby tam niekto zostal dohliadať na vilu, ale rodičom sa videlo lepšie ísť do Malužinej. Predsa len vila bola v lese a cez zimu bol prístup horší kvôli snehu,“ vraví. Na Malužinú prišiel bývať už pomaly ako dospelý muž.

Pri rozhovore sa dostávame aj k školským časom a s úsmevom na tvári mi vysvetľuje, koľko škôl v podstate absolvoval: „Mám 5 rokov ľudovej školy, dva roky meštianky, jeden rok strednej a s obľubou hovorím, že aj rok

pastierskej školy. Do školy som išiel o rok neskôr a v štvrtom ročníku som prepadol zo Slovenčiny a Matematiky. Pamätám si na ten rok, bol to frontový rok. Možno som prepadol pre pesničku, lebo čítať som vedel, síce s gramatikou som mal problém, ale nemyslím, že to bolo až také zlé. V tom roku prepadlo skoro pol triedy chlapcov. Mali sme pani učiteľku Zaliberovú a Čilíkovú. No a my, ako deti, sme si o nich takto spievali: Pomaly sme prišli k pani Zaliberke, ktorá je tak planá, ako čert z pekla. Pomaly sme prišli k pani Čilíkovej, ktorá je tak dobrá, ako anjel z neba. Stále sme si to cez prestávky spievali a jej sa to dostalo do uší. Myslím si, že prepadnutím sa nám vypomstila. Potom som chodil 6.-7 ročník do meštianky a keď som šiel na strednú, tak sme sa presťahovali na Liptov.“

Nikdy predtým som nepočula o pastierskej škole. Vysvetľuje mi to nasledovne: „V roku 1947 po vojne, družstvá ešte neexistovali, ešte bolo možné podnikať. K mojej pastierskej škole som sa dostal cez brata Štefana, ktorý pásol pánske kravy v dedine. Viete, bol rozdiel medzi pánskymi a obecnými kravami. V tej dobe po 15. máji nesmeli žiadne zvieratá na lúky a to z toho dôvodu, aby zbožie mohlo rásť, tráva sa dala kosiť a zbierať seno pre statok. No a obecné kravy, tie sa v tom čase museli duriť pod les, kde neboli také lúky, ale pánske kravy sme chodili pásť hore dolinou ku horárni Hámor a tam obecné kravy nesmeli ísť. Môj brat sa staral o tie pánske kravy a ja som mu chodil pomáhať. Hneď ako mi skončila škola, podme za ním, celé letné prázdniny som tam strávil a preto rád vravím, že mám aj pastiersku školu.“

Po skončení strednej školy začal pracovať vo Svidove. Jeho úlohou bolo nosiť chlapom v drevenej kupe vodu, aby sa mali čoho napiť. Neskôr si spravil trojmesačný kurz a robil bagristu až do dôchodku. Celý život pracoval pre

miestny kameňolom. „Bavila ma tá práca. Vždycky som bol nad niekým, keďže bagrista sedí hore,“ hovorí s úsmevom na tvári.

Medzi Malužinčanmi je známy aj tým, že sa celý život venoval hasičskému zboru. A aj teraz vo vyššom veku mi niekoľkokrát vraví, že pokiaľ mu to zdravie dovolí, tak by rád pomáhal miestnemu hasičskému zboru. Hovorí: „Do hasičského zboru som vstúpil ako som sa vrátil z vojenčiny. Bolo to v roku 1958. Pritiahli ma k nim kamaráti, ale taktiež dosť zavážilo i to, že môj otec bol kedysi hasič. Na cvičenia, ktoré sme mávali v nedeľu, nás vždy ráno zvolával trubač, keďže rozhlas sme v tej dobe nemali. Zo začiatku bývali len poplachové cvičenia a neskôr sa pridali i taktické. Raz sme na taktické cvičenie mali napr. námet, že horí kaplička a ako hasiči sme si preverili, či to dokážeme sami uhasiť.“ Tento rok získal za svoju prácu u hasičov aj ocenenie- Železný hasič. Bolo mu venované na počesť jeho osemdesiatky. Ukazuje mi železnú sošku a hovorí: „Je to presná kópia mňa a toho, čo som robil ako hasič. Nádherne ma vystihla a veľmi si toto ocenenie vážim.“

V roku 1953 sme ako jedni z prvých na Hornom Liptove dostali požiarnické auto – voz Tatra 805. Bolo to na tú dobu rarita, pán Malatín si na to spomína takto: „Hovorilo sa, že sme auto dostali za dobré výsledky. Na súťažiacich sme boli veľmi dobrí, nemohli nás tromfnúť. Na druhej strane sme tu mali továreň, kameňolom a s novým požiarnym autom by sme boli ako prví pri požiari. Na nás, ako na hasičov, bolo vždy spoľahnutie, že sme schopní vyraziť i do Lehoty i na Bocu.“ Pri otázke ako sa mu páči Malužiná, s úsmevom a hrdosťou odpovedá, že síce sa tu nenarodil, ale práve Malužinú považuje za rodnú dedinu.

Kristína Lukášová

GRATULUJEME JUBILANTOM

Je to radosť, keď si na Vás niekto spomenie na narodeniny. Stačí potriasť rukou, či poslať SMS. Zvlášť keď máte okrúhle výročie. Aj obecný úrad sa pripája ku gratulácii a praje všetkým oslávencom, ktorí sa v tomto roku dožili okrúhlych narodenín, veľa zdravia, lásky, spokojnosti a radosti zo života.

v Apríli- Miroslav Profant 80 rokov

v Máji – Anna Gulašová 65 rokov, Anna Trvalcová- 65 rokov,

v Júni – Anastázia Šušelová 85 rokov,

v Júli – Anna Záhradníková 60 rokov,

v Auguste – Kvetoslava Kubinská 85 rokov, Daniel Garaj -65 rokov

REKONŠTRUKCIA DOMU, BYTU - POTREBUJETE STAVEBNÉ POVOLENIE?

Predtým, ako začnete rekonštrukciu Vášho domu, bytu alebo akýchkoľvek stavebných prác, odporúčam oboznámiť sa so základnými pravidlami. Rekonštruovať bez povolenia sa rozhodne nevypláca. Porušovanie stavebného zákona sa na príslušný úrad vždy donesie. Orgány štátneho stavebného dozoru, teda stavebné úrady, sú povinné každý podnet prešetriť.

Ohlásenie stavebnému úradu stačí pri stavbách, ktoré zákon definuje ako drobné stavby a plnia doplnkovú funkciu k hlavnej stavbe. Ich zastavaná plocha nesmie byť väčšia ako 25 štvorcových metrov, výška 5 metrov. Pri podzemných stavbách hĺbka nemôže presiahnuť 3 metre (pivnice, žumpy). Drobná stavba je aj oplotenie, prípojka.

- drobná stavba nesmie byť napojená na existujúcu hlavnú stavbu (to je prístavba a povoľuje sa stavebným povolením)

- vždy musí byť list vlastníctva na stavbu, ku ktorej plní drobná stavba doplnkovú funkciu, aj LV na pozemok, kde je umiestnená drobná stavba (originál LV)

- musí byť aj snímka z katastra – originál

- listy vlastníctva aj snímky môžu byť bez časového obmedzenia, ak sú aktuálne údaje

- ak je umiestnená na druhu pozemku záhrada alebo orná pôda, musí byť vyňatie z PPF, ak je na lesnom pozemku, treba vyjadrenie

Pozemkového a lesného odboru

Pri ohlásení drobnej stavby prípojky – je potrebný list vlastníctva na stavbu aj snímka z katastra (vždy originál). Ak je prípojka vedená cez súkromné pozemky alebo napr. urbársky pozemok – musí byť LV na každú parcelu, cez ktorú prechádza prípojka a všetci vlastníci musia súhlasiť so stavbou, ak sú ňou dotknutí. Ohlásenie udržiavacích prác: používa sa napr. pri výmene krytiny, ak sa mení materiál krytiny, napríklad škridla za plech – nemusí byť projekt, iba popis stavebných prác a materiálu.

Ohlásenie stavebných úprav: bežné stavebné práce na stavbách, zasklievanie lódií, výmena časti existujúceho oplotenia (pôvodné stĺpiky ostávajú), doplnenie vykurovania, na doplnenie ohrevu vody nie je potrebný vždy projekt, postačuje aj popis alebo technická dokumentácia, vždy podľa rozsahu stavebných úprav.

Ohlásenie stavebných úprav bytu: platí pre bytové domy, napr. výmena jadra za murované. Vždy musí byť stavebný posudok vypracovaný statikom. Pri stavebných úpravách a udržiavacích prácach postačuje fotokópia listu vlastníctva alebo list vlastníctva z internetu, prípadne vyplní čestné prehlásenie na žiadosti. V prípade, že sú viacerí vlastníci bytu alebo domu, tak sú buď

stavebníkmi, alebo dávajú súhlas s vykonaním týchto prác. Pri bytoch sa vyžaduje aj zástupca – domový dôverník, resp. správca bytovky.

Stavebné úpravy sú – stavebné práce na stavbe, ktorými sa podstatne nemení vzhľad stavby, nezasahuje sa do nosných konštrukcií stavby, nemení sa spôsob užívania stavby a neohrozujú sa záujmy spoločnosti.

Udržiavacie práce sú stavebné práce, ktoré by mohli ovplyvniť stabilitu stavby, požiaru bezpečnosť stavby, jej vzhľad alebo životné prostredie a pri všetkých udržiavacích prácach na stavbe, ktorá je kultúrnou pamiatkou.

Ohlásenie drobnej stavby, stavebných úprav a udržiavacích prác je spoplatnené:

a) Fyzická osoba – 10€

b) Právnická osoba – 30€

Na ostatné stavby je potrebné stavebné povolenie.

Pokuty za rekonštrukcie bez povolenia sa pohybujú od 300 eur do 800 eur, čo sú rozhodne vyššie sumy, ako sú správne poplatky za vydané potrebné povolenia.

Martin Španko

BOJ S PRECHLADNUTÍM V JESENI!

Jeseň je pre niekoho nádherné obdobie plné farieb, dozrievajúcich plodov, ale aj zmien počasia, ktoré pôsobia na náš organizmus a ani sa nenazdáme a prechladneme. Prechladnutie sa prejavuje kašľaním, kýchaním, nádchou a zachrípnutím. Dobrými pomocníkmi sú med, cesnak, zázvor, mäta pieporná a samozrejme citrón.

Med má antimikrobiálny efekt, čo umožňuje jeho aktívne pôsobenie pri rôznych druhoch infekcií. Obsahuje množstvo vitamínov, minerálov, enzýmov a liečivých látok. Má blahodarné účinky pri prechladnutí. Môžete si dať dve lyžice ráno a večer, alebo do čaju, ktorý nie je horúci,

pretože v horúcom čaji sa účinky medu zoslabujú.

Cesnak má antibakteriálne účinky a je prírodné antibiotikum. Napomáha vykašliavaniu, pozitívne pôsobí pri bolestiach v hrdle a uvoľňuje upchatý nos. Odporúča sa cmúľať 2 strúčiky cesnaku denne.

Zázvor zdoláva vírusy, chrípku, nachladnutie aj obezitu. Taktiež posilňuje obranyschopnosť organizmu a pôsobí preventívne proti novodobým civilizačným chorobám. Nenáročný spôsob ako zázvor užívať, je formou čaju, ktorý sa pije teplý.

Mäta pieporná uvoľňuje organizmus, uľahčuje dýchanie a pomáha aj pri teplote,

či celkovej slabosti.

Citróny sú bohaté na vitamín C a antioxidant, ktorý je obľúbený pre svoju podpornú úlohu v zdravej funkcii imunitného systému. Dokáže výrazne znížiť riziko infekcie dýchacích ciest.

Najlepšia je však prevencia – zdravý životný štýl – šport, pobyt na čerstvom vzduchu v primeranej dobe a primeranom oblečení, pitný režim a dostatok vitamínov v podobe čerstvej zeleniny a ovocia..

STAROSTOVE NOVINKY

Rekonštrukcia obecného úradu pokračuje. Po revízii elektrických rozvodov bolo zistené, že revíziu správu na obecný úrad nedostaneme. Roky zanedbané elektrické rozvody už nevyhovujú súčasným normám. Prítom revíziu elektrickej inštalácie je potrebné zo zákona prevádzať každé 4 roky. Na rekonštrukciu sme dostali dotáciu od vlády. V budúcom mesiaci sa uskutoční výmena rozvodných káblov, elektrického rozvádzača, výmena svietidiel, vypínačov, zásuviek a servis elektrických pecí. Verím, že na obecnom úrade sa prestanú sami rozsvetovať svetlá a iskriť zásuvky. Bezpečnosť je na prvom mieste. V súčasnosti prebieha verejné obstarávanie na realizáciu.

Pohľad na živý plot pri vstupe do dediny nebol veľmi vábny. Darmo sme sa ho snažili ostrihať, prerezať. Kde-tu bol pozdĺž chodníka živý plot, kde-tu zase prázdny priestor. Z hľadiska bezpečnosti a výhľadu v križovatke bolo najlepším riešením ho ostrihať. Čo však s koreňmi? Na to sa podujal Rado Petrulák. Pomohol obci tým, že pomocou traktora povytáhoval korene zo zeme. Za to si zaslúži vďaka. Ak sa nám podarí v obci urobiť chodníky, môžu byť o čosi širšie vďaka tomuto vyčistenému priestoru. Obec Malužiná sa zapojila do vypracovania

Spoločného programu rozvoja obcí Horného Liptova do roku 2022 (PHSR). Bola vytvorená pracovná skupina (vedúca skupiny Marta Španková, členovia- Břetislav Chytil, Ivan Trvalec), ktorá v spolupráci s „Miestnou akčnou skupinou Horný Liptov „ skratka MAS, sa podieľa na vypracovaní nového „Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja na roky 2015-2022“. Vízia obcí Horného Liptova je:

„Horný Liptov 2022 je príjemné a bezpečné miesto pre život, kde ľudia spolunažívajú v dobrom. Navzájom si pomáhajú, zapájajú sa do diania v regióne, starajú sa o krajinu. Občania sú hrdí na svoj región, poznajú jeho históriu, tradície a hodnoty. Obce sú upravené a čisté. Je tu dostatok práce, ako aj príležitostí pre šport, oddych a rozvoj tvorivých síl. Návštevníci sa sem radi vracajú. Strategickým cieľom Spoločného programu rozvoja obcí Horného Liptova je zvýšiť do roku 2022 spokojnosť obyvateľov Horného Liptova s kvalitou ich života“.

Po vypracovaní PHSR bude zverejnený na stránke obecného úradu. Verím, že cez tento program sa nám podarí získať pre obec finančné prostriedky na realizáciu našich zámierov.

Na obecnom zastupiteľstve dňa 17.9.2015 sme sa okrem iného zaoberali osvetlením multifunkčného ihriska. Nakoľko v rozpočte obce na rok 2015 sme nemali na to vyčlenené financie, obecné zastupiteľstvo odhlasovalo presun finančných prostriedkov na tento účel. Dohodli sme sa aj na technickom prevedení osvetlenia a na kúpe cely pod kĺzisko. Obec už

má vypracovanú ponuku. Všetko chceme stihnúť tak, aby sme ihrisko využili v zimných mesiacoch na korčuľovanie.

Obecné zastupiteľstvo súhlasilo s návrhom starostu obce na realizáciu osvetlenia pred „svidovskými bytovkami“. Projekt už máme hotový, narazili sme však na problém umiestnenia stĺpu. Momentálne ho riešim so Stredoslovenskými elektrárňami. Ale bytovky budú v krátkej dobe „pod svetlom“.

Zákon o ochrane osobných údajov je povinná dodržiavať každá organizácia, ktorá pracuje s osobnými údajmi. Medzi nimi aj obce a mestá. Úrad pre ochranu osobných údajov sprísnil kontroly u organizácií, nevynechal ani obce. Preto sme boli nútení dať vypracovať „Projekt o ochrane osobných údajov“. Zamestnanci boli preškolení o spôsobe narábania s osobnými údajmi. Takže kontroly sa už nemusíme obávať. Archív na obecnom úrade je v katastrofálnom stave. Skladujeme 25 rokov staré spisy. Obec nemá dodnes vypracovaný registratúrny poriadok, ani registratúrny plán. Roky sa spisy nevyradzovali. Ponuky na vypracovanie registratúrneho poriadku vrátane roztriedenia archívnych dokumentov sú okolo 1300,- EUR. Preto som sa rozhodol, že si to urobíme vlastnými silami z vlastných zdrojov. Archív na obecnom úrade vymaľujeme, urobíme police a pracovníčka obecného úradu zabezpečí roztriedenie dokumentov a prípravu na ich vyradenie. Naplníme tak literu zákona o archívoch a registratúrach.

Martin Španko

MÁME NOVÉHO PÁNA FARÁRA

Na sviatok sv. Cyrila a Metoda ukončil svoje 8- ročné pôsobenie v Malužinej pán farár Mgr. Ľubomír Hajdučík. 8 rokov ubehlo ako voda a z rozhodnutia spišského diecézneho biskupa musel zmeniť svoje pôsobisko. Ďakujeme mu za jeho pastoračnú službu a prajeme mu, aby si z našej obce odniesol len pekné spomienky. Želáme mu veľa požehnaní na jeho novom pôsobisku.

Od 12. júla 2015 máme nového pána farára ThDr. PaeDr. PhDr. Františka Kočibala PhD., ktorý posledných 12 rokov pôsobil v Liptovskom Jáne. Už jeho prvé slová k veriacim napovedajú, že do Malužinej prišiel múdry, pokorný, nábožný muž. V mene všetkých veriacich, ale aj v mene všetkých obyvateľov našej obce, ho srdečne vítame a prajeme veľa zdravia, pohody, radosti, trpezlivosti a Božích milostí.

Farská rada

DEŇ ZEME SME PREDSA LEN „OSLÁVILI“

Milí spoluobčania, možno ste zaregistrovali plagát na obecnej nástenke, ktorým sme Vás pozývali „osláviť Deň Zeme“. Malo to byť presne 2.5.2015, ale pre nepriazeň počasia sa akcia neuskutočnila, ba ani v náhradnom termíne. No keďže program bol pripravený a jeho súčasťou mala byť aj opekačka a kvíz so sladkými výhrami, Deň Zeme sa musel uskutočniť. A aj sa uskutočnil, len v opačnom poradí a žiaľ v obmedzenom počte účastníkov, čo ma veľmi mrzí, lebo spekačiek bolo neúrekom a torta bola vynikajúca. To bola zábava, ale išlo hlavne o tú prácu. Brigáda bola dvojfázová: prvý raz sa nás zišlo 10, z toho dvaja dospelí. Prešli sme trasu od dolných zastávok popri hlavnej ceste a potoku a nazbierali sme 7 veľkých vriec najrôznejšieho odpadu. Malý Jurko vyhlásil, že to bola zábava a veľkí chlapi sa tešili z dobre vykonanej práce. Druhá trasa viedla po starej ceste na

Bandzekovskú. Tu sme nazbierali síce dva ale obrovské vrecia (predmety domácej spotreby – hrnce, kočík, zvyšky automobilového priemyslu, káble, drôty, piknikové potreby a iné). Po práci samozrejme opekača.

Chcem poďakovať všetkým účastníkom akcie za odvahy a chuť zbierať odpadky (po druhých), ale aj Vám, ktorí považujete takúto činnosť za užitočnú a správnu.

Týmto počínom sme sa pridali k priateľom Zeme, ktorí nám už od roku 1970 (po veľkej ropnej katastrofe) na Deň Zeme 22. apríla pripomínajú, že naša krásna planéta je hodná ochrany a čistoty. Táto myšlienka sa stala podnetom ku každoročným podujatiam tohto druhu pod názvom „čistá obec“, „čisté sídlisko“, „čisté Tatry“ a pod.

Na záver citát:

„CEZ CELÉ VEKY SI VYRÁBAME ALIBI A ROBIEME PRIEKY A KVÔLI TOMU SI MÝLIME KANÁLY A RIEKY“

Tak nerobme si prieky a nehádzme si pod nohy špaky a smeti.

**Dospelí, naučíte to svoje deti?
Deti, naučíte to dospelých?**

PS: Prečo je Rakúsko také obdivuhodné? Istotne aj pre vysokú úroveň vkusu a poriadku - úcty k svojmu životnému prostrediu.

StazkaChytilová

NOVÝ OBJAV V NAŠEJ OBCI – ĎALŠIA JASKYŇA

Naša obec je podľa všetkého rajom na jaskyne, v poradí už tretia objavená jaskyňa priamo v obci. Prvá Malužinská jaskyňa (nad Biliardom) bola vyhlásená za prírodnú pamiatku už v roku 1995. Je to fluviakrasovo – rutínna 328 m dlhá jaskyňa, v ktorej je momentálne sprístupnených 200 m chodieb. Ku vchodu jaskyne vedie chodník, ktorí si jaskyniari sami vybudovali. Asi 4m nad hlavnou cestou, oproti hornej zástavke je vchod do Malužinskej jaskyne č.2,

ktorej dĺžka je 35m

No a celkom nový objav je pri ihrisku pri Lesnej správe. Ján Šmoll, Gabriela Majerníčková a celkom nový člen ich skupiny Matúš Šušel prenikli cez 7 metrov dlhú erudovanú chodbičku, ktorú kedyś pred 15- 20 rokmi zasypali deti, lebo im tam padala lopta. Podľa slov Jána Šmolla, je jaskyňa cca 40 metrov dlhá. Nakoľko sa v jej priestoroch nachádza množstvo žulového piesku a okruhiakov s

veľkosťou aj pol metra, je zrejmé, že v dávnych dobách sa tu ponárala zlatonosná rieka Bocianka. Podzemné priestory budú pokračovať možno aj popod samotnú dedinu. Takže treba len kopat', kopat'... Ďalšie jaskyne sa nachádzajú na začiatku Svidovskej doliny. Svidovská č.1 s dĺžkou 25m a Svidovská č.2, ktorej hĺbka je 70m a s dĺžkou 453 je 91. jaskyňa v poradí najdlhších jaskýň na Slovensku.

OZNAMY

Obecný úrad žiada občanov Malužinej, ktorí nemajú ku dňu 30.9.2015 uhradené miestne dane a poplatky za komunálny odpad a drobné stavebné odpady a tiež poplatok za psa, aby tak urobili najneskôr do 15.11.2015.

Vyzývam všetkých spoluobčanov, aby boli ostražití a dávali si pozor vo večerných a nočných hodinách. Po našej obci sa potuluje medveď, čoho dôkazom boli vyvalené kontajnery na odpadky a rozbité včelíny v záhrade pána Točka. Zároveň, vážení občania, Vás žiadam, aby ste nevyhadzovali potravinové odpadky do kontajnerov, pretože medvede si v tomto období robia zásoby pred zimným spánkom a práve kontajnery sú pre nich lákadlom.

Výsledok výberového konania na pozíciu hlavný kontrolór obce Malužiná: hlavnou kontrolórkou na volebné obdobie 2015-2021 sa stala PhDr. Desana Stromková z Veternej Poruby. Prajeme jej veľa pracovných úspechov.

OPUSTILI NÁS

Pani Anna Pavelková rod. Petruľová nás nečakane opustila vo veku 67 rokov života. Rodina, priatelia a známi sa s drahou zosnulou rozlúčili dňa 14.5.2015 priamo pred bytovým domom zosnulej.

Dňa 21.8.2015 nás vo veku 56 rokov opustil pán Július Polóni. Drahého zosnulého odprevadil na jeho poslednej ceste evanjelický pán farár z Hýb spoločne so smútiacou rodinou, priateľmi a známymi dňa 26.8.2015 v dome smútku v Malužinej. Odpočívajte v pokoji! Česť Vašej pamiatke!

VIETE ŽE...

Ferko Malatín píše vlastný životopis.

Hasičský zbor v Malužinej prijal dve nové členky- Kristínu Lukášovú a Zuzanu Lorenčíkovú, čím sa rozšíril na 32 členov.

29.8. 2015 sa konal štvrtý ročník futbalového turnaja amatérov Kamenica Cup na Nižnej Boci. Zúčastnilo sa ho aj futbalové družstvo z Malužinej v zastúpení: Ferko Chytil, Števo Drozd, Riško Strnad, Filip Jankovsky, Marek Žiška, Martin Žiška a Karol Pastucha.

Žilinský kraj pripravuje knižku o hasičských zboroch a aj obec Malužiná bude mať v nej možnosť popísať jej históriu, vývoj a vízie do budúcnosti.

ŠKOLA VOLÁ...

Začiatok školského roku sa nedá prehliadnuť ani v našej obci. Znova vidíme na zastávke čakať školopovinné

deti na autobus do školy v Hybiach. Neviem prečo, ale zdá sa mi, že ich je čoraz menej. Tak som sa rozhodla, že si „odskočím“ na pár slov s pani riaditeľkou Základnej školy v Hybiach pani Mgr. Helenou Dudovou. Pani riaditeľka si našla na nás čas (spolu so starostom) aj napriek jej zaneprázdnenosti. Počas nášho rozhovoru zavše niekto zaklopal na riaditeľňu, či už žiak alebo pedagóg, aby vyriešila jeho problém. A pani riaditeľka neodkladne riešila operatívne požiadavky pomedzi náš rozhovor.

Čo sme sa dozvedeli? ZŠ je od 1.10.2014 Základná škola s materskou školou. Dovtedy to bola len základná škola. Základnú školu navštevuje 168 žiakov zo spádových obcí Hybe, Kráľova Lehota, Malužiná, Nižná a Vyšná Boca, ba dokonca aj Teplička. Materská škola má celkom 35 detí väčšinou z Hýb. Z Malužinej dochádza do ZŠ celkom 12 detí. Z toho 3 žiaci sú na 1. stupni a 9 žiakov je na 2. stupni. Pre spresnenie 1 prvák, 2 tretiaci, 2 piatáci, 1 šiestak, 3 ôsmaci, 2 deviatáci a 1 siedmak je externý. Škola každoročne usporiada 2 kultúrne podujatia, kde žiaci môžu ukázať svoje kvality. Je to program ku „Dňu matiek“ a súťaž v zdobení perníkov „Voňavé Vianoce“, na ktorom sa zúčastňujú deti z kútov celého Slovenska. Okrem toho sa žiaci môžu zapojiť do mimoškolskej činnosti – krúžkov, ktorých je 16. Najviac žiakov sa venuje bežeckému lyžovaniu -30 detí, 22 detí hrá florbal, čo je hokej bez korčúl, 22 detí hrá loptové hry, 20

ich navštevuje krúžok ručne, hravo, tradične, kde robia výrobky aj z vlny. Známý je aj cirkevný zbor pri ECAV Hybe s názvom Zvonček, kde spieva 13 detí. Žiaci navštevujú aj iné krúžky s názvom Internetko, Klub deviatakov, Mladost', Mladý redaktor (prispievajú do časopisu Hybáčik), Papierová krajina, Pohybové hry, Rozprávame po anglicky, Šikovniček, Tanečno-pohybový krúžok. Celkom 16 krúžkov navštevuje 241 žiakov, z čoho vyplýva, že niektorí žiaci majú záujem o viac ako jeden krúžok. Každoročne na konci školského roka býva slávnostné ukončenie školského roka s vyhodnotením žiakov za výborný prospech, za olympiády a športové súťaže, na ktorom odovzdávajú ocenenia žiakom aj starostovia spádových obcí.

No nedalo mi nevšimnúť si víťazný pohár na stole pani riaditeľky, celkom horúci, len zo včerajšieho dňa. Bol to pohár za 1. miesto za „Futbalový turnaj Horno-liptovský jarmok XIII. ročník“. Pani riaditeľka vyzdvihla žiakov školy za reprezentáciu školy na športových súťažiach A. Mäsiara a z našej obce Ferka Chytila a Filipa Jankovského. Žiaci zo ZŠ z Hýb sa okrem športových súťaží zúčastňujú olympiád a vedomostných súťaží. Návšteva tejto školy zanechala na mne dobré dojmy. Obdivujem pani riaditeľku a všetkých pedagógov tejto školy za ich prácu. Vychovávajú našu mladú generáciu a to je ťažká práca!

Marta Španková